

A

Aconcagua 142
Afrikanska plattan 41, 45, 156
Albarizajord 136, 140
Albedo 51
Alicante 139
Aligoté 85
Alluviala sediment 79, 112, 117
alluviala terroirer 112
Alperna 89
Alpina bältet (Alpina orogenesisen) 138
Alpine Fault 114
Alsace 69, 89, 96, 97, 98, 99, 100, 166
Ametist 18
Andalusien 136, 137, 138, 139
Anderna 41, 42, 43, 61, 62, 134, 141, 142, 143
Anjou 89
Apenninerna 36, 44, 156, 157, 159
Aquitainebassängen 36, 80, 83, 163
Ardennerna 81
Argentina 8, 62, 121, 134, 135, 141, 142, 143,145, 148, 171
Argentinas topografi 144
Argentinas vinodlingar 144
Arilds Vingård 166
Armorcainmassivet 81
Artesiskt vatten 33
Asien 145, 168
Atlanten 89, 106, 109, 140, 141, 163
Atmosfär 32, 50, 51
Atom 16
Atterbergs korngruppskala 27
Aube 84
Auckland 115, 116
Australien 8, 11, 12, 61, 62, 64, 67, 70, 112,134, 148, 150, 161
Australienska plattan 113

Auvergnebergen 81,
Avignon 93,

B

Barbera 144
Barossa Valley 69
Barsac 163,
Bassäng 156
Beaujolais 90, 91
Beaujolais Nouveau 90
Benguelaströmmen 8
Bergart 17, 20, 21
Bergartscykeln 25, 26
Berggrund 91, 92, 137, 156, 167
Bergskedjor 40, 41, 44, 79, 121, 122,138, 152, 156
Bergssluttningar 79
Bidal 104
Blanc de blanc 85
Blanc de noir 85
Blaye 164
Blenheim 116
Block 163
Blois 89
Bobal 139
Bodegas Colomé 172
Bonarda 144
Bordeaux 69, 80, 120, 140, 161, 162,163, 164
Bordsdruvor 68
Botrytis (Botrytis cinerea) 128, 129, 130
Bourboulenc 95
Bourges 164
Bourgogne 69, 70, 80, 85, 87, 89, 90, 91,92, 95
Brasilien 148
Bretagne 81

British Columbia 161

C

Cabernet Franc 68, 159, 170
Cabernet Sauvignon 68, 69, 144, 149, 159
Cahors 120
Calchaquidadalen 172
Calistoga 153
Canaiolo 159
Canterbury 116
Canterbury Plains 113
Cape Agulhas 106
Cape Good Hope 106, 109,
Carignan 95
Carignane 68
Castellina 159
Castilla-La Mancha 138, 139
Castilla-Léon 138
Central Otago 116, 118, 119
Central Valley 62, 152, 153, 155
Centralmassivet 81, 89, 163
Cereza 143
Chablis 3, 45, 46, 70, 75, 76, 80, 81, 85, 86,87, 88, 90, 91, 140
Chablis Grand Cru 86
Chablis Premier Cru 86
Chambord 89
Champagne 8, 75, 76, 80, 81, 84, 85, 166
Chapitalisering 87
Chardonnay 68, 69, 70, 85, 88, 92, 118, 144,147, 149, 170
Châteauneuf-du-Pape 93
Chenonceaux 89
Chianti 69, 159
Chianti Classico 159, 160
Chiantibergen 159
Chile 8, 43, 62, 64, 69, 121, 143, 150, 161

Christchurch 115
Cineol 12
Cinsault 95
Citrin 18
Clairette 95
Clermont Ferrand 81
Coastal Region 110
Colmar 97
Coloradofloden, Grand Canyon 105
Condrieu 93
Cooksundet 116
Cordilleran 43
Cornas 93,
Corvina 144,
Côte Chalonnaise 85, 90, 91
Côte d'Or 85, 90
Côte de Beaune 90, 91
Côte de Nuits 90, 91
Côte de Sézanne 84
Côte des Blancs 84
Côte du Mâconnais 90, 91
Côte Rôtie 93
Criolla Chica 143
Crozes-Hermitage 93
Cuesta-landskap 83, 85
Cyklon 58, 147, 168

D

Dagg 51
Delta 171
Dijon 85, 91
Djupbergart 21, 22
Djupvittring 107
Dolcetto 68
Dolomiterna 156
Dorgogne 164

Droppbevattning 142

Druva 5

Duerodalen 137,

E

Eastern Cape 106, 109

Eger 126

El Niño 142

Energibudget 52

Engelska kanalen 81

England 85, 161

Entre-Deux Mers 164

Épernay 84

Eukalyptus 12, 13

Euroasien 136, 168

Euroasiska (Europeiska) plattan 41, 45, 156

Europa 62, 67, 70, 161, 166, 168

Extremadura 138, 139

F

Fallvind 111

False Bay 110

Falsterbo 166

Filipinergraven 38

Finger Lake 169, 170

Finsand 140

Flodavlagringar (alluvial) 98

Flooding 149

Florens 159

Frankrike 64, 81, 161

Frankrikes berggrundsgeologi 81, 82

Frankrikes vinområden 82

Franz Josefglaciären 115

Frostrisk 75, 76, 77

Fuktigt subtropiskt klimat 133, 145, 146, 148

Fuktigt varmt tempererat 94

Furmint 129

Fältspat 17, 18, 19, 20, 24, 27, 90, 107

Förkastning 79, 96, 97, 156

Förkastningsrelaterad terroir 92, 95

G

Gaillacois 120

Gaiole 159

Galestro 159

Galets 93, 94

Galicien 137, 138

Gamay 90

Garnacha 139

Garonne 163, 164

Garrigue 11

Genuabukten 157

Geografiska Informationssystem (GIS) 110

Geologisk tidskala 46

Geosfär 32

Gewurztraminer 68, 97, 170

Gironde 163, 164

Gisborne 116

Glaciär 170

Glimmer 24

Glimmerskiffer 90, 98

Gnejs 24, 43, 81

Gobiöknen 136

Golfströmmen 51

Gotland 167

Gran Chacho 141

Granit 17, 24, 43, 137

Graves 120, 163, 164

Gravsänka 101

Grenache 68, 95

Grenache blanc 95

Greve in Chiant 159

Grundvatten 33, 34

Grundämne 16

Grusjord (grus) 140, 156, 163

Guadiana 139

Gödsel 28

Göteborg 166, 169

H

Hagel 57, 147

Hagelskador 143

Hallandsåsen 101

Harslevelú 129

Haut-Médoc 163, 164

Hawks Bay 116

Havsbottnen 37, 38

Havsbottnensspridning 38, 39

Hermitage 147

Hermitage 93, 95

Hess 172,

Himalya 41

Hokkaido 170

Horst 101

Hudson Bay 170

Humboldtströmmen 8, 9, 61

Hunter Riesling 147

Hunter River Valley 147, 149

Hunter Valley 69

Hybriddruvor 166

Hydrotermal lösning 126, 127

Höglandsklimat 133, 156, 171, 172

Högtryck 58, 60, 67

I

Iberiska berggrundsblocket 137

Indiska Oceanen 106, 110

Inlandsklimat 139

Instrålning 72

Interglacial 120

Italien 44, 45, 64, 136, 151, 156, 158, 159

J

Japan 148, 168, 169, 170

Jerez 137, 140

Joner 16, 20

Jord 26

Jordart 167

Jordartshorisont 28

Jordbävning (jordskalv) 113, 156

Jordens ålder 25

Jordmån 26, 28, 29, 147

Jura (tidsperiod) 81, 86, 89, 98, 102

K

Kalcium 90

Kalhuggning 34

Kaliforniastrommen 154

Kalifornien 12, 62, 64, 69, 70, 121, 150, 151,152, 153

Kalifältspat 17, 18, 19

Kalium 90

Kalk 28, 108

Kalkhaltig lera (margel) 92

Kalksediment 80

Kalksten 24, 79, 80, 90, 92

Kall nordligt klimat 165

Kalltempererat klimat 133

Kalltempererat fuktigt klimat 133, 168, 169

Kalluftsflöde 76

Kambrium 114

Kanada 62, 64

Kaprovinsen 150

Kapstaden 110

Karpaterna 126, 129

Kastilianska bergen 139

Katalonien 138
Kenozoikum 82 (Geologiska tidsåldrar) 82
Kimmeridgedekalksten 85, 86, 87, 140
Kimmeridge, England 87
Kimmeridgelera 30, 46
Kina 8, 64, 148, 168
Klein Karoo 109
Klimat 8, 48, 64, 92
Klimatcirkulation 59
Klimatindex 61, 62
Klimatmognad 67
Klimattyper 64, 132
Klimatzoner Napa Valley 154
Klimatändringar 67, 136
Klippiga bergen 41
Kolatom 16
Koldioxid 32, 51, 65
Konstbevattning 136, 142
Kontinental polarluft 168
Kontinentalt klimat 84
Konvektiv nederbörd 168
Korea 168
Kornstorlek 27
Koshu 170
Kristallin berggrund 81
Kritperioden 83, 94, 102, 153
Kustberg 153, 154, 155
Kvarts 17, 18, 24, 27, 90
Kvartssand 28
Kvartär 98, 137, 141, 153, 155
Kvartär terrass 163
Köppen 83, 132, 133, 168, 169
Köppens klimatsystem 64, 65, 132

L

Lake Taupo 113

Languedoc 80, 89, 120
Lazarote 126
Lera 120, 140
Lerjord 28
Lerlager 30, 117
Lermineral 20, 27, 90, 107
Les Pierres Dorée 90
Llicorella 30
Loire/Loiredalen 69, 80, 81, 89
Loire/Loiredalen 69, 80, 81, 89
Loirefloden 89
Lokalklimat 48, 49, 71, 72, 85, 92
Lorch 103, 104
Lufttemperatur 53, 66
Lyon 90, 91, 93
Lågtryck 58, 59, 60, 157
Läplantering 111
Lössjord 31, 126, 141

M

Macabeo 139
Madrid 139
Magma 21, 22, 25
Magmatisk bergart 21, 25, 81, 141
Makroklimat 48, 49
Malaga 140
Malbec 143, 144, 172
Malbec 68
Malmesburygruppen 107
Margret River 69
Marianergraven 38
Marina alger (kiselalger) 140
Maritim tropik luft 145, 168
Maritimt klimat 161
Maritimt varmtempererat klimat 114
Maritimt västkustklimat 83, 161

Markytan 72, 73
Marlborough 116, 118
Marmor 24, 80
Marne 84
Marsanne 95
Medelhavet 140, 150, 159
Medelhavsklimat 61, 108, 109, 133, 150, 151,156, 157
Medeltemperatur 65, 67
Médoc 120, 163, 164
Mellersta Östern 134
Mendoza 142, 143
Merlot 68, 69, 144, 149, 159
Merseguera 139
Mesoklimat 48, 49
Mesozoikum 81, 82, 92, 94
Metamorf bergart 21, 24, 81, 89, 95, 102, 141,156
Metan 51, 65
Meteorologi 47, 50
Mexico 154
Mikroklimat 48, 71, 72
Mineral 15, 16, 17, 21
Mineraljord, 26, 27, 28
Mineralkaraktär 15
Mistral 75, 94
Mittatlantiska ryggen 37, 42, 155
Mittocean rygg 37, 39
Mohs hårdhetsskala 18, 19
Moln 53, 54, 55, 56
Monastrell 139
Monsuneffekt 145, 168
Monsunkarta 148
Montagne de Reims 84
Monterey 155
Montmorillonit 140
Mosel 8, 49, 66, 69, 71, 166

Mount Cook 113
Mulhouse 97
Murcia 138, 139
Muskotaly 129
Müller-Thurgau 68
Månadsmedeltemperatur 157, 158
Mörka mineral 24

N

Nantes 81, 89
Napa City 153
Napa Valley 62, 76, 152, 153, 155
Natrium 90
Navarra 138
Nazcaplattan 42
Nebbiolo 44, 68, 69
Nederbörd 62, 92, 142, 152, 156, 157, 163
Nelson 116
New South Wales 146, 147, 149
Nimes 120
Nordafrika 134
Nordamerika 67, 70, 134, 136, 150, 155,161, 168
Nordamerikanska Cordilleran 153, 155
Nordamerikanska plattan 41, 155
Nordön 112, 113, 114, 115
Normandie 81
Northern Cape 106, 109
Northland 116
Nya Zeeland 8, 62, 112, 113, 114, 115,116, 117, 118, 119, 161

O

Oakville 153
Ordovicium 107
Oregon 69, 154, 161
Orléans 89

Orsten 15
Ozon 51

P

Paleozoikum 81, 82, 137
Palmino Fino 140
Pampas 141
Pangea 36, 37, 42
Pannonien 127
Paridina 139
Paris 84, 85
Parisbassängen 23, 36, 80, 81, 82, 83, 85, 88,
.....89, 163
Patagonien 134, 141
Peneplan 41, 107, 122
Petit Chablis 70
Petroleumkaraktär 15
Phylloxera (vinlus) 147, 153
Picpoul 95
Piemonte 69, 156
Pinot Gris 68
Pinot Meunier 85
Pinot Noir 68, 69, 71, 85, 92, 112, 118, 119,
.....132, 170
Plagioklas 17, 19
Plattektonik 36, 39, 40, 44, 45, 121
Plattformssediment 79
Po-dalen 156
Pofloden 157
Polarklimat 133
Pomerol 164
Portlandskalksten 85, 86, 87
Portugal 137, 150, 161
Poslätten 158
Pouilly-Fumé 89
Prekambrium 81, 82
Provence 80, 89

Puis de Dome 81
Putton (puttonyos) 130
Pyrenéerna 136, 128

Q,

Queensland 149
Queenstown 115

R

Radda 159
Regnrika tropiska klimat 132
Reims 84
Rheingau 103, 104
Rhen 96, 97
Rhenförkastningen 97, 98
Rhengraven 36, 101, 102
Rhônedalen 69, 75, 80, 89, 93, 95
Ribera del Guadiana 139
Richterskalan 113
Riesling 68, 69, 97, 132, 144, 170
Rimfrost 51
Ring of Fire 42
Rioja 137, 138
Rom 61
Rondo 166
Rotsystem 29
Rousanne 95
Roussillon 89
Rüdesheim 103
Russin 68, 69

S

Saint Joseph 93
Saint-Pourcain-sur-Sioule 81
Salta 134, 171, 172, 173
Salthalt 33

Samur 89
San Diego 155
San Francisco 152
San Francisco Bay 152
San Juan 143
Sancerre 89
Sandjord (sand) 90, 117, 156
Sandlager 29
Sandsten 79, 92, 156
Sangiovese 68, 159, 160
Sangiovese grosso (Brunello) 160
Sangiovese piccolo 160
Santorini 126
Saône 90
Sapporo 61
Sardinien 157
Sauternes 163, 164
Sauvignon Blanc 68, 89, 112, 118, 144
Savoie 89
Schiefergebirge 102
Schloss Johannisberg 104
Sediment 92, 95, 137, 156
Sedimentbassäng 79, 89, 137
Sedimentär bergart 21, 23, 25, 107, 141, 153,
.....159
Sedimentära terroirer 80
Semillon 68, 147, 149
Serein 85, 86
Seyval Blanc 170
Sherry 140
Shiraz 147
Sibirien 64
Sicilien 157
Sienna 159
Sierra Morena 139
Sierra Nevada 152, 155

Simon van der Stel 110
Simonsberg 110
Skiffer 79
Skåne 167
Sköld 79
Smak 71
Solaris 166
Solens förflyttning 59
Solexponering 104
Solstråling 51, 74
Sommarnederbörd 157, 157
Sommartemperatur 142, 143
Sonoma Valley 76
Spanien 62, 64, 66, 67, 134, 135, 136, 137,
.....139
Spaniens vinområden 138
Spätburgunder 69
St Emilion 164
St Helena 153
Stellenbosch 110
Sten 163
Stenbockens vändkrets 171
Stilla Havet 154
Stilla havsplattan 113, 154, 155
Strahler 133, 168, 169
Strasbourg 97
Stäppområde 134
Subalpina bassängerna 80, 83, 89, 95
Subduktionszon 38, 39, 45
Sublimation 88
Sundsby, Tjörn 165
Sverige 161, 162, 165, 167
Sydafrika 106, 107, 108, 109, 110, 111, 134,
.....150
Sydafrika 8, 61, 62, 64, 67, 69
Sydamerika 61, 143

Sydamerikanska plattan 41
Sydatlanten 141, 148
Sydostasien 154
Sydön 11, 113, 114, 115, 118
Syrah 68, 95, 147, 149
Syre 16, 32

T

Tajo 139
Taklamakanöknen 136
Tannat 141
Tasmanska Havet 112
TDT-halt 15
Temperatur på markytan 52, 53,
Temperaturökning 66
Tempererat fuktigt klimat 162
Tempranillo 68, 69
Terrasser 79, 95, 112, 119, 120, 163
Terroir 5, 6, 7, 8, 171
Tertiär 81, 89, 94, 95, 98, 137, 155
Tierra del Fuego 141
Tigeröga 18
Tokaj 36, 126, 127, 128, 129
Torrantes 143, 144, 172
Torrperiod 156
Torrt klimat 132
Torrt subtropiskt klimat 133, 134, 135,
Toscana 44, 159
Trias 42, 98, 102
Trimetyldihydronaftalen 15
Tropisk cyklon 147
Tropisk orkan 147, 148, 149
Tropiskt monsunklimat
Turin 157
Tweeling Pieke 110,

Tyskland 69, 75, 96, 101, 161
Tysklands berggrundsgeologi 101
Tysklands vinområden 102

U

Ungern 126,127, 128, 129, 130
Urberg 79, 105
Urbergsrelaterad terroir 105
Uruguay 141, 148
USA 8, 62, 134, 148
Utiel-Requena 139

V/W

Wachau 120
Wairau 116
Val d´Elsa 159
Val di Pesa 159
Valence 94
Valencia 138, 139
Vallée de la Marne 84
Valois 81
Varma källor 113
Varmtempererade humida klimat 133
Varmtempererat fuktigt klimat 156
Vatten 32, 33
Vattenånga 51
Wegener 36, 37
Vegetationsperiod 67, 68, 76
Wellington 116
Verdelho 149
Verona 157
Western Cape 106, 107, 108, 109
Vidal Blanc 179
Wiesbaden 103
Villa Mathilda 166
Willy-willy 148

Vind 57, 58, 75
Vinifiering 5
Vinkunskap 7
Vinlusen 10
Vinvetenskap 7
Viognier 68
Visby 166
Vitis vinifera 10, 166
Vitisarter 10
Vitris silvestris 160
Vittring 80
Vogeserna 81, 89, 96, 97, 98
Vogesförkastningen 98
Vulkaniska terroirer 126, 127, 129
Vulkaniskt glas (obsidian) 129
Vulkanism 36, 113, 126, 127, 156
Vulkanit 21
Väderlek 48
Väderlekslära 47
Världens potentiella vinområden 9
Världens vinodlingsområden 135, 146, 151,
.....169, 172
Västvindsregimen 84, 89, 150, 161
Växthus 167
Växthusgaser 51, 65

Y

Ytbergart 21, 22

Z

Zinfandel 68, 69
Zoinda 171

Å

årgång 50
årsmedelnederbörd 139, 143
årsmedeltemperatur 92, 142, 155, 163

Årsnederbörd 142, 157

Ä

Ädelröta (*Botrytis cinerea*) 163
Ästad 166

Ö

Öken 134, 136
Ökenbildning (desertifikation) 136, 137
Öland 167
Österrike 138
Öst-Pacifiska ryggen 154
Översvämning/översilning 141, 149

Tackord

Boken vänder sig alla de vinvänner som önskar mer information och kunskap om begreppet terroir. Denna bok om klimatets och jordmånens betydelse för att kunna njuta ett gott vin hade aldrig blivit av om inte kurserna i vinvetenskap på Institutionen för Geovetenskaper, Göteborgs universitet hade kommit till stånd.

Under åren 2004 till 2011 var vi alla tre involverade i dessa kurser. Många utmärka examensarbete, intresserade och flitiga studenters frågor och funderingar och mycket inläst publicerat material som behövdes till dessa kurser utgör grunden för denna bok.

Under dessa år hade vi förmånen att inom projektet EcoVitis träffa forskare, lärare, vinodlare, vinproducenter och vinbönder i olika delar av världen och den kunskap vi fick tackar vi för.

Vi vill dock påpeka att ”Terroir—vinvetenskap för vinvänner” inte är en lärobok på universitetsnivå utan snarare en bok för den intresserade vinvännen om kunskap som knapphändigt avhandlas i normala vinböcker. Avsikten har varit att inte göra ”en vinbok till” utan snarare ta fram information om vin och vinproduktion som inte direkt nämns i andra vinböcker. Vi har också försökt att ”rätta till” rena felaktigheter som finns publicerade i vissa vinböcker och visa på vad man verkligen vet om ämnet i fråga.

Leif Ahlgren

Inger Stigh

Ann-Christin och Hans Thor

Martin Fahlén

Jonny G.R.Ahlborg

Britt Hallgren

Lars vinsida